

УДК 316.613.434:37.091.212

Баршацька Г. Ю.¹, Гутарєва В. С.²

¹ канд. соц. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. СН- 226 ЗНТУ

БУЛІНГ У ШКІЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Актуальність проблеми булінгу, як психологічної, була окреслена ще в 70-80-х роках минулого століття у Швеції, потім в Німеччині, Польщі та інших країнах Європи. Важливим є те, що це поняття пов'язане з довготривалим виключенням особистості, учня, дитини з групи, класу, колективу.

Одним з перших учених цю проблему підняв норвезький психолог Дан Ольвеус. Провівши дослідження в багатьох розвинених країнах світу, дослідник отримав дані, згідно яким приблизно 16% дівчат і 17,5% хлопчиків 2-3 рази на місяць стають жертвами булінгу. 7% дівчат і 12% хлопчиків самі є ініціаторами цькування – булерами [1].

Боротьба с булінгом: дітям не варто намагатися вирішити ситуацію самотужки, адже з булінгом не завжди можна порозумітися. Краще звернутися до батьків, вчителів, або старших, яким дитина довіряє. У разі, якщо над вашою дитиною знущаються, ви, як батьки, повинні уважно вислуховувати скарги дитини і ставитися до цього серйозно, а не просто відмахуватися словами «Дай здачі». Завдяки підтримці батьків дітям легше переживати проблеми в школі. Також варто звернутися до шкільних вчителів та звернути їхню увагу на цю проблему. При витівках на уроці можна спробувати відволіктися від заняття і зосередити увагу на булері, спробувати залучити його до навчального процесу. Однак, варто пам'ятати, що не можна закривати очі навіть на найменший прояв цькування, адже розібратися з ситуацією можна лише спільними зусиллями і тільки, якщо вчасно звернути

на неї увагу. Боротьба із булінгом має бути комплексним набором рішень та протидій.

Зміни торкнуться і Закону «Про освіту», куди запропоновано ввести поняття булінгу та механізми протидії цьому явищу. Зокрема, омбудсмену надається право проводити перевірку заяв про випадки булінгу в навчальному закладі, а також повноту і своєчасність заходів реагування на такі випадки з боку педагогів. А за бездіяльність таких фактів вчителів тепер також каратимуть – штраф за приховування булінгу становитиме від 850 до 1700 грн. Директори шкіл повинні будуть контролювати, як виконуються заходи з протидії булінгу, розглядати заяви про випадки цькування від учнів та їхніх батьків. Водночас проблемою булінгу пройнялися й чиновники Мін'юсту. З серпня почалася кампанія #Стопбулінг, в межах якої вони розробили матеріали про булінг та як із ним боротися, а також що робити, коли ти став свідком цькування.

Ефективним засобом у протистоянні насильству може бути Комітет із запобігання булінгу, який створюється у школі. Це може допомогти вчителям, персоналу школи і батькам у вирішенні проблеми. Учні, члени такого комітету, мають більш повну інформацію про кожен факт булінгу. З часом вони знаходять навички допомоги жертвам насильства. Крім того, у них з'являється можливість ефективного вирішення своїх особистих проблем, пов'язаних з цим аспектом шкільного життя. Школярі, які входять до таких комітетів, часто своїми діями, посередницькими навичками можуть реально змінити на краще ситуацію в школі. Члени комітету можуть стати також сполучною ланкою між персоналом і учнями в роботі з «поліцією по боротьбі з булінгом».

До Комітету із запобігання булінгу рекомендується включати школярів різного віку і вчителів. Відносини між членами комітету будуються на основі демократичних принципів. В обов'язки комітету входять: підготовка шкільних зборів на тему булінгу; формування спеціальних груп для роботи з новими учнями (малюються плакати, зміст яких направлений проти булінгу); проведення бесід з учнями, які не стикалися з тим чи іншим видом насильства в школі; надання допомоги персоналу школи у вирішенні проблеми [2].

У своїй практиці соціальний педагог і психолог для зниження рівня агресивності можуть використовувати арт-терапевтичні методи. Одним з таких методів є лялькоутерапія [1]. Даний метод особливо ефективний в роботі з молодшими школярами. Методика проведення лялкотерапії полягає в тому, що з дорогим для дитини персонажем розігрується історія, пов'язана з травмуючою його ситуацією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абсалямова К. З. Особливості соціального статусу, соціальних ролей та альтруїзму у підлітків, що використовують булінг у відносинах/ К. З. Абсалямова, О. Л. Луценко // Соціальна психологія. – 2013. – № 55. – С. 65–76.
2. Абсалямова К. З. Особистісні якості дітей старшого шкільного віку, що схильні до булінгу / К. З. Абсалямова, О. Л. Луценко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Психологія. – 2013. – № 1065. – С. 134–138.
3. Маланцева О. Д. «Буллинг» в школе. Что мы можем сделать? / О. Д. Маланцева // Социальная педагогика. – 2007. – № 4. – С. 90–92.
4. Миллер Н. Е. Фрустрационно-агрессивные гипотезы (физиологическое обозрение), 1939; Образовательный портал Н. Поповой. – Режим доступа: <http://www.nat-soul.ru/>